



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2491/2022
27.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Јасмине Стаменковић и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Видослав Рудић, адвокат из ..., против тужене Република Србија - Министарство унутрашњих послова - Одред жандармерије у Новом Саду, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Новом Саду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 377/22 од 05.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 27.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 377/22 од 05.05.2022. године, у односу на тужиоца АА (у делу захтева за исплату увећане плате по основу ноћног рада).

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 377/22 од 05.05.2022. године у односу на тужиоца АА (у делу захтева за исплату увећане плате по основу ноћног рада) и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1132/20 од 24.11.2021. године у делу ставова другог и трећег изреке тако што се **УСВАЈА** жалба тужене и одбија као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија – Министарство унутрашњих послова – Одред жандармерије у Новом Саду да му на име увећане плате по основу ноћног рада исплати 1.135,91 динар са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године у износу од 257,75 динара.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 377/22 од 05.05.2022. године у преосталом делу, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 377/22 од 05.05.2022. године у преосталом делу.

ОДРЕЂУЈЕ СЕ да свака странка сноси своје трошкове ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1132/20 од 24.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда. Ставом другим изреке, усвојени су тужбени захтеви тужилаца. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу АА из ... исплати за период од 15.06.2017. године закључно са 12.06.2020. године: увећану плату по основу приправности у износу од 100.366,04 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године у износу од 21.483,20 динара, на име накнаде трошкова рада и боравка на терену износ од 12.159,35 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године у износу од 2.863,06 динара, увећану плату по основу прековременог рада у износу од 340.109,33 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године у износу од 82.267,49 динара и увећану плату по основу ноћног рада у износу од 1.135,91 динар са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године у износу од 257,75 динара. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу ББ из ... исплати за период од 15.06.2017. године закључно са 12.06.2020. године: увећану плату по основу приправности у износу од 75.952,09 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године у износу од 17.283,05 динара, на име накнаде трошкова рада и боравка на терену у износу од 10.482,02 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате законске затезне камате за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године износ од 2.472,61 динар, увећану плату по основу прековременог рада у износу од 357.804,15 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године у износу од 89.517,42 динара, увећану плату по основу ноћног рада у износу од 4.331,89 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате законске затезне камате за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године износ од 1.250,78 динара, као и накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у износу од 105.725,81 динар са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате законске затезне камате за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године износ од 22.625,54 динара. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу ВВ из ... за период од 01.11.2017. године закључно са 12.06.2020. године, исплати: увећану плату по основу приправности у износу од 73.423,22 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате законске затезне камате за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године износ од 15.589,89 динара, на име накнаде трошкова рада и боравка на терену за период од 01.11.2017. године до 12.06.2020.

године износ од 9.083,31 динар са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате законске затезне камате за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године износ од 1.871,28 динара, увећану плату по основу прековременог рада у износу од 436.435,02 динара са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате законске затезне камате за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године износ од 93.821,92 динара, као и увећану плату по основу ноћног рада у износу од 6.319,78 динара, са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате законске затезне камате за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године износ од 1.144,74 динара и за период од 01.06.2018. године до 12.06.2020. године накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у износу од 51.848,49 динара, са законском затезном каматом од 01.06.2021. године до коначне исплате и обрачунату законску затезну камату за период од доспелости сваког појединог месечног износа до 31.05.2021. године у износу од 9.684,90 динара. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима исплати трошкове парничног поступка у износу од 485.578,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1377/22 од 05.05.2022. године, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23 – други закон), прописано је да се посебна ревизија може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побити ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Ставом 2. истог члана, прописано је да испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. став 1. ЗПП Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене у односу на тужиоца АА (у делу тужбеног захтева за исплату увећане плате по основу ноћног рада) ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побитану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија у том делу основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци АА из ..., ББ из ... и ВВ из ... запослени су код тужене Републике Србије - МУП - Одред жандармерије у Новом

Саду, на пословима полицијских службеника. Тужена није исплатила тужиоцима у утуженим периодима увећање плате на име приправности, трошкова рада и боравка на терену, прековременог рада, ноћног рада у утуженим периодима, а тужиоцима ББ и ВВ није исплаћивала накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у утуженим периодима у пуним износима, већ је то чинила у нижим износима. Када је реч о приправности, у утуженим периодима тужиоци су били упућивани у Копнену зону безбедности, терен на бугарској граници, према БиХ, Пожаревац и Забела, где су боравили 7-15 дана у континуитету, са смештајем у објектима које је обезбеђивала тужена. Били су приправни по основу заповести за боравак на терену. Један радни дан од 24 часова за тужиоце је у том периоду изгледао тако што су редовно ангажовани 8 часова на терену, након чега преосталих 16 часова бораве у смештају, приправни да у случају било каквог позива на активност, у било које доба дана или ноћи, буду спремни на ангажовање, и то у униформи и под оружјем. Евиденцију присуства на раду водио је евидентичар, у копненој зони безбедности евидентирано је само 8 сати рада, док нису евидентирани, обрачунати и исплаћени сати рада проведени у приправности. Плаћена им је дневница у висни од 1.800,00 динара, а у ... 900,00 динара, који не представљају део плате, нису исказани у обрачунским листама и на ове износе нису плаћени порези и доприноси. Радно време тужилаца је било од 7,30-15,30, пет радних дана у недељи када раде у седишту. Током радне недеље често су били ванредно ангажовани и то на обезбеђењу јавних догађаја и скупова, као и у виду рада на терену. У ситуацији када су били ванредно ангажовани нпр. за обезбеђење утакмице имали су обавезу доласка у базу пар сати раније, да се спреме, узму опрему и крену на место које треба да обезбеђују, а која су била и изван Када се рад одвијао на терену, који је такође био изван ... тужиоци су проводили време у одласку на терен и повратку са терена. Приликом одласка у Копнену зону безбедности, пут је трајао 6-7 сати и више, а ови сати су проведени у бази ради припреме пре пута и само време путовања тужена није евидентирала у радне сате. Тужиоци су на овај начин обављали рад по налогу непосредног руководиоца, док се ангажовање не заврши. За прековремени рад тужиоци нису добијали писмене налоге. Није постојала прерасподела радног времена, нити слободан дан на основу прековремених сати рада, с обзиром да су по обрачуну тужене прековремени сати плаћени од стране послодавца. Тужена није уносила у редне листе целокупан период рада, те постоји празан ход, односно прекид у континуитету обрачуна сати од периода доласка на рад до периода повратка са рада. Тужиоци ББ (од 01.06.2018. године до 12.06.2020. године) и ВВ (од 01.06.2018. године) су од места пребивалишта у ... до места рада користили међумесни превоз, с тим што је превозник ишао само до главне аутобуске станице у ... због чега су користили и градски превоз од главне аутобуске станице до места рада на ... и повратно, при чему им је тужена исплаћивала само трошкове превоза од места становања до места рада и обратно, али не и од главне аутобуске станице у ... до мест арада у Новом Саду (база жандармерије). Вештачењем је утврђена за сваког од тужилаца висина дуга тужене по основу приправности, рада и боравка на терену, прековременог рада, ноћног рада у утуженим периодима, а тужиоцима ББ и ВВ на име накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада у утуженим периодима, са обрачунатом законском затезном каматом због доцње. Тужиоцу АА је решењем тужене бр. ...-.../... од 20.04.2017. године, урачунат коефицијент нередовности у раду од 0,145.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужиоцима припада право на исплату утужених потраживања из радног односа у износима утврђеним вештачењем, које су прихватили као дато у складу са правилима

струке, са позивом на одредбе чланова 155.-157. и 187. Закона о полицији, члана 44. Уредбе о накнади трошкова и отпремнина државних службеника релевантних одредби Правилника о условима за остваривање права на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у Министарству унутрашњих послова.

По оцени Врховног суда, становиште нижестепених судова о томе да тужиоцу АА припада право на исплату тражених износа на име увећане плате по основу ноћног рада засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према члану 184. Закона о полицији („Службени гласник РС“, бр. 6/16 који је ступио на снагу 05.02.2016. године), запослени у Министарству остварују право на плату, увећану плату, накнаду плате, накнаду трошкова и друга примања у складу са овим законом (став 1.), при чему се права из става 1. овог члана као и структура плате и коефицијената плате утврђују посебним актом Владе (став 2.), а плата запосленог у Министарству се састоји од основне плате и увећане плате (став 3.). По члану 185. став 5. истог закона коефицијент плате састоји се из збира основних и додатних коефицијената, док према члану 187. став 1. тачка 1., полицијски службеник остварује право на увећану плату у висини утврђеној овим законом и то за рад ноћу – за сваки сат рада у висини 28,6% вредности радног сата основне плате, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне плате.

По члану 12. Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“ бр. 22/15 и 70/15), полицијски службеник има право на додатак на плату за рад ноћу (од 22,00 часа до 06,00 часова наредног дана) – 28,6% од основне плате.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује да тужилац АА нема право на увећање плате по основу ноћног рада у смислу члана 187. став 1. тачка 1. Закона о полицији. Процент увећања плате по основу рада ноћу (28,6%) јесте предвиђен наведеним чланом Закона о полицији, као и чланом 12. Посебног колективног уговора за полицијске службенике, али је намењен запосленима који раде на пословима на којима рад ноћу није вреднован при утврђивању основне плате, односно који свој рад обављају у редовном радном времену и немају нередовности у раду. У конкретном случају, у укупни коефицијент за обрачун и исплату плате тужиоцу (утврђен решењем тужене бр. ...-.../... од 20.04.2017. године) урачунат је и коефицијент нередовности у раду од 0,145, одређен у складу са чланом 9. Правилника о платама запослених у Министарству унутрашњих послова. Због тога од ступања на снагу важећег Закона о полицији тужилац нема право на увећану зараду по основу ноћног рада, јер му је тај рад вреднован кроз додатни коефицијент нередовности у раду, па тужилац не може захтевати проценат увећања предвиђен за рад ноћу који се обавља повремено.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

У преосталом делу одлуке који се односи на исплату утужених потраживања тужилаца АА, ББ и ВВ из радног односа нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној, јер је о њиховим правима на увећану зараду

по основу приправности, трошкова рада и боравка на терену, прековременог рада, ноћног рада (изузев за тужиоца АА) у утуженим периодима, а за тужиоце ББ и ВВ по основу трошкова за долазак и одлазак са рада у утуженим периодима одлучено правилном применом чланова 155.-157. и 187. Закона о полицији („Службени гласник РС“, бр. 6/16 који је ступио на снагу 05.02.2016. године, 24/18 и 87/18), члана 44. Уредбе о накнади трошкова и отпремнина државних службеника („Службени гласник РС“, бр.98/07, 84/14 и 84/15) и релевантних одредби Правилника о условима за остваривање права на накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у Министарству унутрашњих послова („Службени гласник РС“ бр- 42/14), односно посебних колективних уговора за полицијске службенике примењиваних у утуженом временском периоду, који не захтевају ни ново нити другачије тумачење. Побијана другостепена пресуда не одступа од судске праксе по питању права полицијских службеника на увећану зараду за све време радног ангажовања преко часова редовног радног времена и у складу је са правним схватањем израженим кроз одлуке Врховног касационог суда и Врховног суда, у предметима са истим или битно сличним чињеничним стањем и правним основом (право полицијских службеника на увећану зараду за све време радног ангажовања преко часова редовног радног времена, укључујући трошкове доласка и одласка на посао), због чега у конкретном случају не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потреба уједначавања судске праксе и новог тумачења права. Наводи посебне ревизије тужене о учињеним битним повредама одредаба парничног поступка нису разматрани јер је разлог за изјављивање посебне ревизије законом ограничен само на погрешну примену материјалног права. Указивање у ревизији на различиту судску праксу у конкретним ситуацијама нема утицаја на другачији правни став, јер правилна примена права у споровима са захтевом као у конкретном случају зависи од утврђеног чињеничног стања. Сагласно наведеном, Врховни суд налази да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној у овом делу, јер не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потребе за уједначавањем судске праксе или новог тумачења права. Зато је на основу члана 404. став 2. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у овом делу у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

У парницама у којима је предмет новчано потраживање из радног односа за дозвољеност ревизије меродаван је општи режим Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради исплате је поднета дана 12.06.2020. године, а вредност предмета спора износи: за тужиоца АА 453.770,65 динара, за тужиоца ББ 110.057,50 динара и за тужиоца ВВ 577.109,82 динара.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинскоправном спору који се односи на новчано потраживање у коме вредност предмета спора не прелази

динарску противвредност 40.000 евра, то је Врховни суд оценио да је ревизија тужене недозвољена, применом одредбе члана 403. став 3. ЗПП.

Из изнетих разлога, одлука у ставу четвртом изреке донета је на основу члана 413. ЗПП.

Имајући у виду делимични успех странака у ревизијском поступку на основу чланова 153. став 2. и 165. ЗПП одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић